

PRÒLEG

Publiquem en aquest volum dotze de les tretze comunicacions presentades al II Col·loqui Internacional sobre el Català, celebrat a Amsterdam del 16 al 19 de març de 1970. No hi figura la del senyor R. Aramon i Serra, *La cultura catalana des del començament del segle XX*, per raó que, malgrat els nostres requeriments reiterats, no ens trameté el seu text en el moment oportú.

Un congrés científic — i el *col·loqui* n'és la versió modesta, bé que només des del punt de vista quantitatiu — es defineix, qualitativament, com una reunió d'especialistes que donen a conèixer, i sotmeten ensems a la crítica d'altri, els darrers productes de llur estudi i reflexió. Un congrés — o un col·loqui — modèlic hauria d'ésser, per tant, la línia d'avançada de l'especialitat corresponent, i més reeixit com més endavant portés aqueixa línia, tant en l'aspecte temàtic com en el metodològic. Si, a l'hora d'enjudiciar el II Col·loqui Internacional sobre el Català, apliquem rigorosament aquest criteri, és probable que ens vegem en el cas de fer constatacions, ara i adés, que ens obliguin a arrufar el nas. Ara bé, una justícia veritable cal que tingui en compte les *circumstàncies atenuants*. En el nostre cas, aquestes circumstàncies són tan òbvies com ho és el fet que dimanen, en darrera instància, de l'especial situació que, amb totes les seves eventualitats més o menys previstes o del tot sorprenents, ha estat travessant la cultura catalana en el curs dels darrers decennis.

Crida l'atenció, per exemple, que, de les dotze comunicacions editades en el present volum, vuit són consagrades a la llengua catalana; aquest percentatge elevat és un índex — reconfortant sens

dubte — de la importància que els estudiosos catalans concedeixen tradicionalment, a impuls d'una sana preocupació combativa, a llur llengua, privilegiada també en relació amb la literatura; mai no ho fan, però, en detriment d'aquesta, per tal com la intenció és sempre, en definitiva, el manteniment, la propagació i el desenvolupament d'una cultura original i florent. Hem d'afegir tot seguit que aquesta actitud de defensa pròpia — més que combativa — no s'exerceix mai, en el camp de la reflexió sobre la cultura patrimonial, defugint exigències, ans al contrari, cercant la noble recompensa d'haver-les assumides, àdhuc les més rigoroses. En efecte, les diverses teories lingüístiques posades a prova en aquests treballs, per tal d'aplicar-les a un o altre problema particular, demostren la inserció de la jove lingüística catalana en els corrents més moderns i abstrusos de la nostra època. Els vuit primers articles — els hem ordenats d'acord amb l'espectre de llur temàtica, anant de la consideració teòrica a l'observació dels fets lingüístics, de la «langue» a la «parole», diríem amb terminologia saussuriana — revesteixen en aquest sentit un interès excepcional, car permeten al lector d'acostar-se successivament, i de vegades per vies diferents, a quatre capítols fonamentals del català, és a dir, la fonologia, l'aorist perifràstic, els dialectes, i la llengua escrita i la llengua parlada.

També els quatre treballs de tema literari que figuren a continuació dels de tema lingüístic, disposats aquests segons l'ordre cronològic del fenomen que cada autor analitza, traïxen, per l'elecció de l'assumpte, pels mètodes hermenèutics i per la insistència en les implicacions sociològiques, i àdhuc polítiques, de l'obra literària, una actitud semblant d'indole defensiva, que no atempta, però, en absolut, contra el rigor metodològic ni la contenció i prohibitivitat.

No hi ha dubte que la ciència filològica catalana — en l'accepció més àmplia del terme — es fa ressò del problema fonamental, d'ordre polític en darrera instància, que té plantejada la privativa cultura on s'exerceix; conscient d'aquesta situació anòmala, acusa les vicissituds atzaroses d'una lluita per l'assoliment d'una normalitat que en els moments actuals continua pertanyent, encara, al món de les meres aspiracions.

En aquest sentit, si més no, cal subratllar els resultats positius dels esforços esmerçats a Amsterdam per tal de contribuir a avançar vers l'horitzó, mal que ara ens sembli llunyà i insegur, de la normalitat, i de superar alhora els obstacles i mancaments que impediren aquest II Col·loqui d'atènyer una qualificació verament satisfactòria. No oblidem que el Col·loqui d'Amsterdam — com, altrament, el seu precedent, reunit a Estrasburg — fou producte de la conjunció, una mica aleatòria, d'una iniciativa personal i de la bona voluntat que aquesta iniciativa va saber recaptar. I bé, cal que ens referim a la institució del Comitè Permanent dels Col·loquis sobre el Català i de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILLC), que significà, per una banda, la institucionalització dels col·loquis i, per una altra, el naixement d'una organització que assegura a aquesta institucionalització una base sòlida i ampla. D'ara endavant serà possible de preparar els futurs apelcs amb reflexió, amb la deliberació i la cooperació enriquidores i fecundes del treball d'equip, amb esperit selectiu, amb tota mena de previsions tècniques, amb perspectives, en suma, d'assolir uns resultats òptims en tots els conceptes. Sota aquest signe prometedor, es troben les activitats, ja prou avançades, que han de conduir a la celebració del III Col·loqui, a Cambridge, el 1973, i del IV, a Basilea, el 1976. Si aquests dos pròxims col·loquis reïxen a donar un ferm impuls a la Lingüística i a la Ciència de la Literatura referides al català i a fer-les avançar a la mesura de l'acceptió més exigent del concepte «congrés o col·loqui científic», també els trobaments anteriors d'Estrasburg i d'Amsterdam quedaran, a despit de llurs deficiències, plenament i honorablement justificats com a esdeveniments precursors necessaris.

Quant a la reunió d'Amsterdam, creiem que, ultra les activitats del Col·loqui pròpiament dites, hem d'incloure en el marc d'aquesta ineludible tasca precursora la publicació simultània del *Cuaderno de Norte dedicado a la lengua y literatura catalanas* (XI:1, 2 [enero-abril de 1970], Ed. Heijnis, Zaandijk [Holanda]), on A. M. Badia i Margarit, Josep Massot i Muntaner i Joaquim Molas fan una «mise au point» bibliogràfica de la *Situación actual de los estudios de lengua y literatura catalanas*, que, com escriu el mateix Badia i

Margarit en una «Nota previa», «ampliada y mejorada en lo que quepa, podrá convertirse un día en un *Vademecum* poco menos que indispensable para los romanistas que quieran especializarse en la cultura catalana». Probablement els pròxims colloquis de Cambridge i de Basilea oferiran una bella oportunitat per a continuar edificant, també en aquest sector, damunt els fonaments posats a Amsterdam.

Potser fóra adient de fer ací el report estrictament informatiu de com es realitzà en la pràctica el programa del Col·loqui d'Amsterdam, que va tenir el singular privilegi — cal destacar-ho — d'ésser honorat, el dimecres 18 de març al vespre, per la presència de l'excels poeta Josep Carner, a qui fou retut un senzill i emotiu homenatge. En morir, dos mesos i mig més tard, l'autor d'*Els fruits saborosos*, la vetllada carneriana d'Amsterdam, darrer acte públic centrat en la figura del poeta encara a l'exili, ha adquirit un caràcter d'efemèrides històrico-biogràfica extraordinari, decididament memorable. Ens sentim, però, dispensats de registrar tots els detalls d'aquest i d'altres actes que tingueren lloc a Amsterdam en el marc del Col·loqui per l'aparició, de març de 1970 ençà, de nombroses i excel·lents cròniques.¹

Finalment volem deixar dit, en tant que promotors i organitzadors del II Col·loqui Internacional sobre el Català, que hom ens podrà fer retret d'insuficiències i fins i tot d'ineptituds, però no permetrem a ningú que ens en faci de manca d'amor a Catalunya i a la seva cultura.

F. M. LORDA I ALAIZ
JEAN ROUDIL

1. F. CARRASQUER, crònica retransmesa pel Servei Espanyol de la Radio Nederland Wereldomroep, Hilversum, el dia 4 d'abril de 1970; J. MASSOT I MUNTANER, *Col·loqui internacional sobre el català*, «Serra d'Or», XII, 127 (15 abril 1970); R. MISIEGO, crònica apareguda dins «El Pont», 44 (Barcelona); B. LANGE, *Col·loqui internacional de lingüística catalana a Amsterdam*, «Vida Nova», 49 (Montpeller, agost 1970); X. BARRAL I ALTET, *Amsterdam acull el II Col·loqui Internacional sobre el Català*, «Sant Joan i Barres», 41-42 (Perpinyà).